

Brief aan een gelukzoeker

Désanne van Brederode

Rotterdam (Lemniscaat) 2007

95 p., ISBN 9789056379391, € 4,95 (van 1 april tot 1 mei 2007)

Hebben wij Nederlanders wel zoveel redenen om tevreden te zijn met onze redelijkheid en tolerantie? Désanne van Brederode meent van niet. In *Brief aan een gelukzoeker* geeft ze een fictieve buitenlander die in Nederland zijn of haar geluk gaat beproeven een inkijkje in onze samenleving. Al doende neemt Van Brederode allerhande clichés op de hak waarmee we onszelf al te graag complimenteren en anderen lastig vallen.

De auteur stelt in dit Essay van de Maand van de Filosofie 2007 verschillende vormen van relativiseren, verabsoluteren, generaliseren, paternalisme en omgaan met verschillen aan de orde. Inspiratie vond Van Brederode in de multiculturele samenleving met de onredelijkheden die haar eigen zijn.

Onze omgang met vreemdelingen blijkt stereotypisch en wonderlijk vertekend door afkeur en voorkeur. Een van de talrijke en opmerkelijke voorbeelden betreft de aanwezigheid van allochtonen in de media. Bij kwesties die aan de islam raken mogen ze opdraven, maar gaat het om een mening over zaken als dieren mishandeling of gezondheid dan zijn ze nergens te bekennen. Een Brit of Amerikaan moet vooral Engels spreken, zodat we de Engelse taal kunnen oefenen. Daarna houdt onze liefde voor talen al gauw op.

Van Brederode's essay toont het enigszins verwrongen beeld dat de Nederlander van zichzelf heeft en wiens opvattingen duidelijk blijken geven van een gebrek aan zelfkennis. Zo wijst de auteur op orthodoxe christenen die precies weten waar het de meerderheid der Nederlanders aan schort en die hopen én bidden dat deze meerderheid ooit het licht zal zien. Gewoonlijk storen de verlichte Nederlanders zich aan die betweterige christenminoriteit, maar bij nader inzien kijken ze precies zo naar gelukzoekers. Ondertussen ontbreekt het hen aan werkelijke interesse in hoe en waarom andere mensen andere dingen doen, vinden, denken.

Juist daarom wordt de gelukzoeker tot wie het essay zich richt in ons land welkom geheten met de opdracht zich niet te veel aan te passen, want de vreemdeling houdt ons Nederlanders een broodnodige spiegel voor. Daarin zien we er anders uit dan we denken. Minder tolerant, minder consequent en redelijk.

Romanschrijfster Van Brederode heeft een uitstekend essay geschreven, zowel naar inhoud als naar vorm. Met rake observaties, een helder betoog en herkenbare voorbeelden stelt ze onze blinde vlekken aan de orde. Van Brederode doet dat scherpzinnig, met veel humor en in heel toegankelijke taal. Aanleiding was de Maand van de Filosofie, maar qua subtiele ironie had het boekje het zeker goed gedaan bij de recente boekenweek die als thema *Lof der Zotheid* had. (FH)